Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
PAOLA MENGOZZIHO
přednesené dne 6. prosince 2016 [1]

**Věc C-690/15**

**Wenceslas de Lobkowicz**
**proti**
**Ministère des Finances et des Comptes publics**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná cour administrative d'appel de Douai (odvolací správní soud v Douai, Francie)]

„Řízení o předběžné otázce — Volný pohyb pracovníků — Úředník Evropské Unie — Povinná účast v systému sociálního zabezpečení orgánů Evropské unie — Financování dávek vnitrostátního sociálního zabezpečení — Příjmy z pronájmu nemovitostí — Povinnost k úhradě příspěvků — Obecný sociální příspěvek (CSG) — Sociální odvod — Dodatečné příspěvky"

## I – Úvod

1. Brání unijní právo tomu, aby byl úředník Evropské unie povinen hradit sociální příspěvky a odvod v členském státě, jehož je daňovým rezidentem, z příjmů z pronájmu nemovitostí, které mu plynou v tomto členském státě?

2. Taková je podstata otázky, kterou klade cour administrative d'appel de Douai (odvolací správní soud v Douai, Francie) v projednávané věci.

3. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká sporu mezi Wenceslasem de Lobkowiczem, úředníkem Evropské komise, který je od roku 2016 v důchodu, a ministère des Finances et des Comptes publics (Ministerstvo financí a veřejných rozpočtů, Francie) ve věci povinnosti W. de Lobkowicze hradit sociální příspěvky a odvody za roky 2008 až 2011 z příjmů z pronájmu nemovitostí, které mu plynou ve Francii.

4. Jak vyplývá z odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, tato žádost má návaznost na rozsudek ze dne 26. února 2015, de Ruyter (C-623/13, EU:C:2015:123), ve kterém Soudní dvůr v podstatě rozhodl, že pracovník nizozemské státní příslušnosti a daňový rezident Francie, který spadá do působnosti nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby a jejich rodiny pohybující se v rámci Společenství [2], nemůže v tomto členském státě podléhat povinnosti hradit sociální příspěvky a odvod, které jsou zčásti shodné s příspěvky a odvodem dotčenými v projednávané věci a zčásti jim podobné, pro jejichž výpočet jsou základem příjmy z majetku uvedeného pracovníka.

1 — Původní jazyk: francouzština.

2 — Ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996 (Úř. věst. 1997, L 28, s. 1; Zvl. vyd. 05/03, s. 3), ve znění nařízení Rady (ES) č. 1606/98 ze dne 29. června 1998 (Úř. věst. 1998, L 209, s. 1; Zvl. vyd. 05/03, s. 308).

5. Podstatou žádosti předkládajícího soudu tedy je, aby Soudní dvůr rozhodl, zda řešení vyplývající z rozsudku ze dne 26. února 2015, de Ruyter (C-623/13, EU:C:2015:123), lze použít na případ úředníka Unie, u něhož je nesporné, že nespadá do působnosti nařízení č. 1408/71.

## II – **Právní rámec**

### A – *Unijní právo*

6. Podle článku 12 protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Evropské unie, který je připojen ke Smlouvě o EU, Smlouvě o FEU a Smlouvě o ESAE (dále jen „protokol“), podléhají platy, mzdy a služební požitky, které poskytuje Unie svým úředníkům a jiným zaměstnancům, dani ve prospěch Unie. Úředníci a jiní zaměstnanci jsou osvobozeni od vnitrostátních daní z platů, mezd a požitků, které jim poskytuje Unie.

7. Článek 13 první pododstavec protokolu stanoví, že s úředníky a jinými zaměstnanci Unie, kteří si výlučně z důvodů výkonu svých funkcí ve službách Unie zřizují bydliště na území členského státu jiného, než jehož jsou daňovými rezidenty, je pro účely vybírání daní z příjmu, z majetku a dědické daně a dodržování smluv o zamezení dvojímu zdanění, uzavřených mezi členskými státy Unie, zacházeno jak ve státě, v němž pobývají, tak ve státě, jehož jsou daňovými rezidenty, tak, jako by si zachovali své původní bydliště v posledně jmenovaném státě.

8. Podle článku 14 protokolu se systém sociálních dávek příslušejících úředníkům a jiným zaměstnancům Unie stanoví formou nařízení.

9. Nařízení Rady (EHS, Euratom, ESUO) č. 259/68 ze dne 29. února 1968, kterým se stanoví služební řád úředníků a pracovní řád ostatních zaměstnanců Evropských společenství a zvláštní předpisy, které se dočasně uplatňují na úředníky Komise[3], ve znění nařízení Rady (EU) č. 1240/2010 ze dne 20. prosince 2010[4] (dále jen „služební řád“), zejména stanoví, že úředníci odvádějí příspěvky do společného systému sociálního zabezpečení a do společného důchodového systému unijních orgánů.

10. Kapitola 2 hlavy V služebního řádu, nadepsaná „Dávky sociálního zabezpečení“, v článcích 72 až 84 služebního řádu upřesňuje v procentech základního platu příspěvek úředníků na financování jednotlivých pojistných rizik krytých společnými systémy. Tatáž kapitola vypočítává sociální a důchodové dávky, na které mají úředníci a členové jejich rodiny nárok.

11. Článek 4 nařízení č. 1408/71 stanoví, že se toto nařízení vztahuje na všechny právní předpisy týkající se těchto odvětví sociálního zabezpečení: dávky v nemoci a mateřství, dávky v invaliditě, včetně těch, jež jsou určeny k udržení nebo zlepšení výdělečné schopnosti, dávky ve stáří, dávky pozůstalým, dávky při pracovních úrazech a nemocech z povolání, pohřebné, dávky v nezaměstnanosti a rodinné dávky.

12. Článek 13 odst. 1 nařízení č. 1408/71 stanoví, že s výhradou článků 14c a 14f podléhají osoby, na které se vztahuje toto nařízení, pouze právním předpisům jediného státu. Článek 13 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1408/71 zejména stanoví, že s výhradou článků 14 až 17 osoba zaměstnaná na území jednoho členského státu podléhá právním předpisům uvedeného státu, i když má bydliště na území jiného členského státu.

3 — Úř. věst. 1968, L 56, s. 1; Zvl. vyd. 01/02, s. 5.

4 — Úř. věst. 2010, L 338, s. 7; Zvl. vyd. 01/02, s. 130.

13. Počínaje 1. květnem 2010 bylo toto nařízení nahrazeno nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení[5], jehož články 3 a 11 v zásadě odpovídají článkům 4 a 13 nařízení č. 1408/71.

B – *Francouzské právo*

14. Podle článku L. 136-6 code de la sécurité sociale (zákoník sociálního zabezpečení), ve znění použitelném na skutkový stav ve věci v původním řízení, jsou fyzické osoby, které jsou daňovými rezidenty Francie ve smyslu článku 4 B code général des impôts (obecný daňový zákoník), povinny hradit příspěvek z příjmů z majetku, pro jehož výpočet je základem čistá výše příjmů z majetku zohledňovaná při stanovení daně z příjmů, zejména z příjmů z pronájmu nemovitostí.

15. Podle článku 1600-0 C obecného daňového zákoníku, který je uveden mezi ustanoveními tohoto zákoníku týkajícími se „obecného sociálního příspěvku odváděného ve prospěch Caisse nationale des allocations familiales (národní pokladna pro rodinné dávky), fonds de solidarité vieillesse (fond solidarity pro starobní důchody) a povinných systémů nemocenského pojištění“ (dále jen „CSG“), ve znění použitelném na skutkový stav ve věci v původním řízení, fyzické osoby, které jsou daňovými rezidenty Francie ve smyslu článku 4 B jsou – jak je uvedeno v článku L. 136-6 zákoníku sociálního zabezpečení – povinny hradit příspěvek z příjmů z majetku, pro jejichž výpočet je základem čistá výše příjmů z majetku zohledňovaná při stanovení daně z příjmů, zejména z příjmů z pronájmu nemovitostí.

16. Podle článku 1600-0 F bis obecného daňového zákoníku, ve znění použitelném na skutkový stav ve věci v původním řízení, jsou uvedené osoby podle článku L. 245-14 zákoníku sociálního zabezpečení kromě toho povinny hradit „sociální odvod“ ve výši 2 % z týchž příjmů, jakož i dodatečný příspěvek ve výši 0,3 % v souladu s článkem L. 14-10-4 code de l'action sociale et des familles (zákon o sociální činnosti a rodině) a dodatečný příspěvek ve výši 1,1 % v souladu s článkem L. 262-24 zákona o sociální činnosti a rodině.

III – **Spor v původním řízení, předběžná otázka a řízení před Soudním dvorem**

17. Wenceslas de Lobkowicz je francouzský státní příslušník, který byl úředníkem Komise od roku 1979 do dne odchodu do důchodu, a to dne 1. ledna 2016. Podle kapitoly 2 hlavy V služebního řádu, zejména jeho článku 72, je povinně účasten na systému sociálního zabezpečení úředníků a zaměstnanců Unie.

18. Podle článku 13 protokolu je W. de Lobkowicz daňovým rezidentem Francie. Plynou mu zde příjmy z pronájmu nemovitostí, které v letech 2008 až 2011 podléhaly CSG, příspěvku na úhradu sociálního dluhu (dále jen „CRDS“), sociálnímu odvodu ve výši 2 %, jakož i dodatečným příspěvkům k tomuto odvodu ve výši 0,3 % a 1,1 %.

19. Vzhledem k tomu, že správní orgán nevyhověl jeho žádosti o zproštění povinnosti platit uvedené odvody, podal W. de Lobkowicz žalobu k tribunal administratif de Rouen (správní soud v Rouen, Francie).

5 — Úř. věst. 2004, L 166, s. 1; Zvl. vyd. 05/05 s. 72.

20. Rozsudkem ze dne 13. prosince 2013 tento soud zastavil řízení v rozsahu týkajícím se částek CRDS, které v mezidobí správní orgán vrátil [6], a ve zbývající části žalobní návrhy W. de Lobkowicze zamítl.

21. W. de Lobkowicz podal proti tomuto rozsudku odvolání ke cour administrative d'appel de Douai (odvolací správní soud v Douai).

22. Předkládající soud předně tvrdí, že předmětné příspěvky a odvod jsou podle vnitrostátního práva zdaněními, takže okolnost, že W. de Lobkowicz nemá v souvislosti s nimi nárok na jakékoliv přímé protiplnění, nemůže zpochybnit jejich opodstatněnost.

23. Dále tento soud připomíná, že z rozsudku Soudního dvora ze dne 26. února 2015, de Ruyter (C-623/13, EU:C:2015:123), sice vyplývá, že daňové odvody z příjmů z majetku, které mají přímou a relevantní souvislost s některými odvětvími sociálního zabezpečení, spadají do působnosti nařízení č. 1408/71 a nařízení č. 883/2004, avšak úředníky Unie a členy jejich rodiny, kteří jsou povinně účastni na systému sociálního zabezpečení unijních orgánů, nelze považovat za „pracovníky" ve smyslu těchto nařízení [7]. Článek 13 nařízení č. 1408/71 a článek 11 nařízení č. 883/2004 se na ně tudíž nepoužijí.

24. Konečně, i kdyby měl úředník Unie postavení „pracovníka" ve smyslu ustanovení článku 45 SFEU, předkládající soud zdůrazňuje, že tento článek nestanoví žádné obecné kritérium pro rozdělení pravomocí mezi členskými státy a unijními orgány, pokud jde o financování dávek sociálního zabezpečení nebo zvláštních nepříspěvkových dávek.

25. Za těchto podmínek se předkládající soud rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Brání některá ze zásad unijního práva tomu, aby byl úředník Evropské komise povinen hradit [CSG], sociální odvod a dodatečné příspěvky k tomuto odvodu ve výši 0,3 % a 1,1 % z příjmů z pronájmu nemovitostí, které mu plynou v členském státě Evropské unie?"

26. W. de Lobkowicz, francouzská vláda, jakož i Komise předložili k této otázce písemná vyjádření. V souladu s čl. 16 třetím pododstavcem statutu Soudního dvora Evropské unie francouzská vláda požádala, aby Soudní dvůr v tomto řízení zasedal ve velkém senátu. W. de Lobkowicz, francouzská vláda a Komise přednesli ústní vyjádření na jednání dne 18. října 2016.

6 — Z vyjádření předloženého W. de Lobkowiczem vyplývá, že zproštění povinnosti hradit částky CRDS bylo přiznáno v návaznosti na změnu článku L. 136-1 zákoníku sociálního zabezpečení, jakož i na rozsudek francouzské Conseil d'État (Státní rada) ze dne 4. května 2011, Ministre du Budget v. Cousin (ECLI:FR:CESSR:2011:330551.20110504), podle kterého tento soud rozhodl, že povinnost hradit CRDS, a to i v případě, že jsou základem pro výpočet CRDS příjmy z majetku, mohou mít pouze osoby, které jsou daňovými rezidenty Francie a jsou účastníky povinného francouzského systému nemocenského pojištění. Zavedení posledně uvedeného kritéria nicméně podle všeho bylo důsledkem „legislativní nehody" a loi de finances de la sécurité sociale pour l'années 2012 (zákon o financování sociálního zabezpečení pro rok 2012), který se na skutkový stav sporu v původním řízení neuplatní, od něj upustil; v tomto ohledu viz zprávu Matt, J. L.; *Impôt sur le revenu, Contribution sociale généralisée: Quelle réformes*?, Conseil des prélèvements obligatoires, Paříž, 2015, s. 15, dostupné na: https://www.ccomptes.fr/

7 — Předkládající soud v tomto ohledu odkazuje na rozsudek ze dne 3. října 2000, Ferlini (C-411/98, EU:C:2000:530) týkající se výkladu nařízení č. 1408/71.

## IV – **Analýza**

### A – *K přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce a k přeformulování otázky předložené Soudnímu dvoru*

27. Francouzská vláda předně tvrdí, že je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce zjevně nepřípustná, neboť předkládající soud položil otázku v souvislosti s článkem 45 SFEU, aniž by upřesnil státní příslušnost žalobce v původním řízení a to, zda žalobce využil svého práva na volný pohyb.

28. Domnívám se, že tato námitka nemůže obstát.

29. Je pravda, že v rámci spolupráce zavedené článkem 267 SFEU přísluší vnitrostátnímu soudu, aby vymezil skutkový a právní rámec, ze kterého vychází otázky, které pokládá, nebo alespoň vysvětlil skutkové předpoklady, na nichž jsou tyto otázky založeny [8].

30. Jak Soudní dvůr opakovaně připomíná, tento požadavek sleduje dvojí cíl. Má Soudnímu dvoru umožnit, aby podal výklad unijního práva a odpověď, které budou užitečné pro předkládající soud. Dále má poskytnout vládám členských států, jakož i ostatním zúčastněným možnost předložit vyjádření v souladu s článkem 23 statutu Soudního dvora Evropské unie, jelikož na základě uvedeného článku jsou zúčastněným oznamována pouze předkládací rozhodnutí [9].

31. V projednávané věci nemají nedostatky, které žádosti vytýká francouzská vláda, na řízení o předběžné otázce žádný vliv. Soudní dvůr kromě toho nemůže odmítnout odpovědět na položenou otázku ani z důvodu, že by byl případ ve věci v původním řízení omezen na území jediného členského státu.

32. Připouštím, obdobně jako francouzská vláda, že samotné postavení úředníka Unie nezakládá *ipso iure* status pracovníka ve smyslu článku 45 SFEU, jelikož tento status závisí na konkrétním využití práva na volný pohyb [10]. V projednávané věci nicméně z podpůrně uplatněného písemného vyjádření téže vlády vyplývá, že je nesporné, že W. de Lobkowicz nastoupil do zaměstnání u Evropské komise v Belgii a využil tedy svého práva na volný pohyb za účelem výkonu výdělečné činnosti v jiném členském státě, než je Francie. Navíc skutečnost, že je W. de Lobkowicz podle článku 13 protokolu daňovým rezidentem Francie, znamená, že v době nástupu do zaměstnání u Komise v Bruselu (Belgie) v roce 1979 měl v tomto členském státě bydliště [11]. Za těchto okolností je skutečnost, že předkládající soud neposkytl Soudnímu dvoru informaci o státní příslušnosti W. de Lobkowicze, irelevantní.

33. Námitka vznesená francouzskou vládou vychází v každém případě z nesprávného předpokladu, že se předběžná otázka tak, jak ji tato vláda přeformulovala, týká výlučně článku 45 SFEU.

8 — V tomto smyslu viz zejména usnesení ze dne 14. listopadu 2013, Mlamali (C-257/13, nezveřejněno, EU:C:2013:763, bod 18 a citovaná judikatura).

9 — V tomto smyslu viz zejména usnesení ze dne 14. listopadu 2013, Mlamali (C-257/13, nezveřejněno, EU:C:2013:763, body 18 a 24, jakož i citovaná judikatura).

10 — Viz rozsudek ze dne 16. prosince 2004, My (C-293/03, EU:C:2004:821, body 39 až 43). Viz také mé stanovisko ve věci Wojciechowski (C-408/14, EU:C:2015:393, bod 25).

11 — Z toho důvodu je v případě úředníků Unie daňový domicil prvkem, který na rozdíl od toho, co tvrdí francouzská vláda, umožňuje určit, zda tato osoba spadá do působnosti článku 45 SFEU. Článek 13 protokolu totiž spočívá na právní fikci, podle které si úředníci a zaměstnanci ve služebním poměru u unijních orgánů po celou dobu služby zachovávají svůj daňový domicil, tedy centrum svých zájmů, v členském státě, na jehož území měli bydliště v době vstupu do služby.

34. Mám přitom za to a vyplývá to i z písemného vyjádření Komise, že s ohledem na formulaci předběžné otázky, která směřuje k určení, zda by „zásada“ unijního práva byla případně překážkou tomu, aby byl úředník Unie povinen hradit sociální příspěvky a odvody v členském státě, jehož je daňovým rezidentem, je možné posoudit tuto otázku z jiného hlediska, a sice z hlediska výkladu služebního řádu popřípadě ve spojení se zásadou loajální spolupráce tak, jak je vyjádřena v čl. 4 odst. 3 SEU, nebo jak dále vysvětlím, dovodit z výkladu článku 14 protokolu a ustanovení služebního řádu zásadu použití právních předpisů jediného členského státu v sociální oblasti.

35. Jak dokládá judikatura, předběžná otázka je tedy relevantní z hlediska výkladu unijního práva bez ohledu na to, zda dotyčný úředník nebo zaměstnanec Unie využil svého práva na volný pohyb [12].

36. Z toho podle mého názoru vyplývá, že i kdyby se opomenutí, která zmiňuje francouzská vláda, prokázala, nemůže Soudní dvůr prohlásit předběžnou otázku za nepřípustnou ani nemůže odmítnout na tuto otázku odpovědět pro nedostatek pravomoci.

37. Je pravda, že skutečnost, že vnitrostátní soud opomenul uvést konkrétní ustanovení unijního práva, o jehož výklad žádá, může někdy vést k takovým obtížím, že Soudní dvůr odmítne odpovědět na položenou předběžnou otázku ve věci samé [13]. S přihlédnutím ke všem poznatkům uvedeným předkládajícím soudem a v převažující snaze poskytnout v souladu s článkem 267 SFEU užitečnou odpověď na žádost, která je mu předložena za účelem vyřešení sporu v původním řízení, je nicméně Soudní dvůr často nucen vzít v úvahu unijní právní předpisy, na které ve znění své otázky vnitrostátní soud neodkázal [14]. Tak je tomu zejména v případě, že předběžná otázka předložená Soudnímu dvoru neuvádí žádné konkrétní ustanovení unijního práva, ale obecným způsobem odkazuje na Smlouvu nebo unijní právo jako celek [15]. Pokud jsou tedy otázky formulovány nepřesně, neurčitě nebo nesprávně, Soudní dvůr si zachovává právo ze všech poznatků předložených předkládajícím soudem a ze spisu v původním řízení vytěžit ty prvky unijního práva, které je s přihlédnutím k předmětu sporu třeba vyložit [16].

38. Mám za to, že v projednávané věci je třeba s ohledem na postavení žalobce v původním řízení a řešení zvolené Soudním dvorem v rozsudku ze dne 26. února 2015, de Ruyter (C-623/13, EU:C:2015:123), na který předkládající soud ve značné míře odkazuje, přeformulovat předběžnou otázku tak, že směřuje k určení, zda obdobně jako v případě nařízení č. 1408/71 a č. 883/2004 existuje zásada použití právních předpisů jediného členského státu v oblasti sociálního zabezpečení, která by vyplývala buď z výkladu článku 45 SFEU nebo z výkladu protokolu a ustanovení služebního řádu, případně ve spojení se zásadou loajální spolupráce, a která by bránila tomu, aby byl úředník unijního orgánu povinen hradit sociální příspěvky a odvod, které jsou dotčeny ve věci v původním řízení a pro jejichž výpočet jsou základem příjmy z pronájmu nemovitého majetku, plynoucí úředníkovi v členském státě, jehož je daňovým rezidentem.

12 — Pokud jde o nezohlednění nebo částečné zohlednění let odpracovaných belgickými státními příslušníky ve službě unijního orgánu pro účely vzniku nároku na důchod v Belgii, viz rozsudek ze dne 16. prosince 2004, My (C-293/03, EU:C:2004:821), usnesení ze dne 9. července 2010, Ricci a Pisaneschi (C-286/09, nezveřejněno, EU:C:2010:420), a rozsudek ze dne 10. září 2015, Wojciechowski (C-408/14, EU:C:2015:591). K nezohlednění dob odpracovaných smluvním zaměstnancem unijního orgánu belgické státní příslušnosti pro účely vzniku nároku na dávky v nezaměstnanosti v Belgii, viz rozsudek ze dne 4. února 2015, Melchior (C-647/13, EU:C:2015:54).

13 — V tomto smyslu viz stanovisko generálního advokáta N. Wahla ve věci Gullotta a Farmacia di Gullotta Davide & C. (C-497/12, EU:C:2015:168, bod 89). V tomto smyslu viz zejména rozsudek ze dne 13. února 2014, Crono Service a další (C-419/12 a C-420/12, EU:C:2014:81).

14 — Viz zejména rozsudky ze dne 21. února 2006, Ritter-Coulais (C-152/03, EU:C:2006:123, bod 29), a ze dne 27. října 2009, ČEZ ( C-115/08, EU:C:2009:660, bod 81). Dovoluje-li to stav spisu, který je předložen Soudnímu dvoru, umožňuje toto oprávnění Soudního dvora přeformulovat předběžnou otázku také předcházet jinak pravděpodobnému opětovnému předložení žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce a opírá se tak rovněž o důvody hospodárnosti řízení. V tomto smyslu viz mé stanovisko ve věci Gysen (C-449/06, EU:C:2007:663, bod 43).

15 — Viz zejména rozsudky ze dne 13. prosince 1984, Haug-Adrion (251/83, EU:C:1984:397, body 9 až 11), a ze dne 26. září 1996, Arcaro (C-168/95, EU:C:1996:363, body 21 až 23).

16 — Viz zejména rozsudky ze dne 13. prosince 1984, Haug-Adrion (251/83, EU:C:1984:397, bod 9), ze dne 26. září 1996, Arcaro (C-168/95, EU:C:1996:363, bod 21), a ze dne 11. března 2010, Attanasio Group (C-384/08, EU:C:2010:133, bod 18 a citovaná judikatura).

B – *K věci samé*

39. Při odpovědi na předběžnou otázku tak, jak ji navrhuji přeformulovat, je podle mého názoru třeba vyjít z analýzy rozsudku ze dne 26. února 2015, de Ruyter (C-623/13, EU:C:2015:123). Následně navrhuji ověřit, zda lze řešení vyslovené v tomto rozsudku použít na pojednávanou věc.

1. Rozsudek ze dne 26. února 2015, de Ruyter (C-623/13, EU:C:2015:123)

40. Jak jsem již zmínil, G. de Ruyter byl nizozemský státní příslušník zaměstnaný nizozemskou společností, který byl nicméně daňovým rezidentem Francie. V letech 1997 až 2004 mu byly z nizozemského zdroje vypláceny doživotní renty za úplatu, ohledně nichž měla francouzská daňová správa za to, že se jedná o příjmy z majetku, které z toho titulu podléhají příspěvku CSG a CRDS, sociálnímu odvodu ve výši 2 %, jakož i dodatečnému příspěvku k tomuto odvodu ve výši 0,3 %.

41. G. de Ruyter napadl povinnost hradit tyto sociální příspěvky a odvod před francouzskými správními soudy. S odvoláním na rozsudky ze dne 15. února 2000, Komise v. Francie (C-34/98, EU:C:2000:84), a ze dne 15. února 2000, Komise v. Francie (C-169/98, EU:C:2000:85) [17], tvrdil, že tyto sociální příspěvky a odvod jsou z důvodu jejich specifického určení k financování francouzských povinných systémů sociálního zabezpečení v rozporu s článkem 13 nařízení č. 1408/71, který stanoví zásadu použití právních předpisů jediného členského státu v oblasti sociálního zabezpečení.

42. Vnitrostátní soud [francouzská Conseil d'État (Státní rada)], který předložil věc Soudnímu dvoru, neměl pochybnosti o tom, že se uvedené sociální příspěvky a odvod podílejí na financování francouzských povinných systémů sociálního zabezpečení. Conseil d'État (Státní rada) si naproti tomu kladla otázku, zda i přesto, že základem pro výpočet předmětných příspěvků a odvodu jsou na rozdíl od případů, ve kterých byly vydány rozsudky ze dne 15. února 2000, Komise v. Francie (C-34/98, EU:C:2000:84), a ze dne 15. února 2000, Komise v. Francie (C-169/98, EU:C:2000:85), nikoliv příjmy z výdělečné činnosti a náhradní příjmy, ale příjmy z majetku dotyčného poplatníka, nezávisle na výkonu jakékoliv hospodářské činnosti, a že tyto příspěvky a odvod nezakládají nárok na žádnou dávku nebo výhodu poskytovanou systémem sociálního zabezpečení, lze mít za to, že tyto příspěvky a dávky mají přímou a relevantní souvislost s některými odvětvími sociálního zabezpečení, takže nesporně spadají do působnosti nařízení č. 1408/71.

43. Soudní dvůr na tuto otázku odpověděl kladně.

44. Soudní dvůr předně připomněl, že určující skutečností pro účely uplatnění nařízení č. 1408/71 je přímá a dostatečně relevantní souvislost mezi vnitrostátním ustanovením a zákony, které upravují odvětví sociálního zabezpečení vyjmenovaná v článku 4 tohoto nařízení, a to bez ohledu na okolnost, zda lze daný odvod podle vnitrostátního práva kvalifikovat jako „daň“ [18].

45. Soudní dvůr rovněž zopakoval svou judikaturu [19], podle které pro účely použití nařízení č. 1408/71 rovněž postrádá relevanci existence či neexistence protiplnění ve formě dávek, jelikož určujícím kritériem je kritérium spočívající ve specifickém určení příspěvku k financování systému sociálního zabezpečení členského státu [20].

17 — První z těchto rozsudků se týkal CRDS, druhý z nich CSG.

18 — Rozsudek ze dne 26. února 2015, de Ruyter (C-623/13, EU:C:2015:123, body 23 a 24).

19 — Rozsudky ze dne 15. února 2000, Komise v. Francie (C-34/98, EU:C:2000:84, body 39 a 40), a ze dne 15. února 2000, Komise v. Francie (C-169/98, EU:C:2000:85, body 37 a 38).

20 — Rozsudek ze dne 26. února 2015, de Ruyter (C-623/13, EU:C:2015:123, bod 26).

46. Soudní dvůr dále rozhodl, že závěr, k němuž dospěl v rozsudcích ze dne 15. února 2000, Komise v. Francie (C-34/98, EU:C:2000:84, body 36 a 37), a ze dne 15. února 2000, Komise v. Francie (C-169/98, EU:C:2000:85, body 34 a 35), ohledně příjmů z výdělečné činnosti a náhradních příjmů je třeba použít v případě odvodů, pro jejichž výpočet jsou základem příjmy z majetku, jelikož není zpochybňováno, že výnos z těchto odvodů je určen přímo a specificky k financování některých odvětví sociálního zabezpečení ve Francii [21].

47. V tomto ohledu Soudní dvůr zdůraznil, že určující skutečností není existence pracovního poměru, ale to, že je určitá osoba povinně či dobrovolně pojištěna pro případ jedné či více pojistných událostí v rámci obecného či zvláštního systému sociálního zabezpečení uvedeného v čl. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 [22].

48. Soudní dvůr nadto uvedl, že především s ohledem na úplnost systému kolizních norem, který stanoví nařízení č. 1408/71, a to zejména s ohledem na zásadu použití právních předpisů jediného členského státu v oblasti sociálního zabezpečení uvedenou v článku 13 tohoto nařízení, jejímž cílem je předejít potížím, které mohou vyplynout ze současného použití několika vnitrostátních právních předpisů, a odstranit nerovné zacházení ve vztahu k osobám pohybujícím se v rámci Unie, se použití nařízení č. 1408/71 nemůže omezit na příjmy, které pro tyto osoby plynou z jejich pracovních poměrů, neboť jinak by vznikly rozdíly při použití článku 13 tohoto nařízení v závislosti na původu příjmů, které tyto osoby pobírají [23]. „Ukládat povinnost těm osobám mezi rezidenty členského státu, které se účastní sociálního zabezpečení jiného členského státu, aby kromě toho financovaly – byť jen částečně – sociální zabezpečení státu bydliště, by vytvářelo nerovné zacházení s ohledem na článek 13 nařízení č. 1408/71, jelikož všichni ostatní rezidenti posledně uvedeného členského státu jsou povinni hradit příspěvky pouze do režimu sociálního zabezpečení tohoto členského státu“ [24].

49. Z toho podle Soudního dvora vyplývá, že vzhledem k tomu, že se na G. de Ruytera nevztahuje žádná z výslovných výjimek z použití článku 13 nařízení č. 1408/71, nemůže podléhat předmětným příspěvkům a odvodu, pokud jde o příjmy plynoucí z pracovního poměru, ani pokud se jedná o příjmy plynoucí z jeho majetku, přičemž tato konstatování nemůže zpochybnit skutečnost, že příjmy z majetku G. de Ruytera ještě nebyly předmětem zdanění ve formě příspěvků na sociální zabezpečení v členském státě zaměstnání [25].

50. Úvaha Soudního dvora se tedy z podstatné části zakládá na striktním dodržování pravidla zákazu souběhu právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení a kolizní normy, které jsou uvedeny v článku 13 nařízení č. 1408/71, tedy prakticky vzato na výlučné pravomoci členského státu zaměstnání, pokud jde o právní úpravu sociálního zabezpečení. Jak uvedla generální advokátka E. Sharpston v bodě 57 svého stanoviska ve věci de Ruyter (C-623/13, EU:C:2014:2307), na který Soudní dvůr odkazuje v bodě 41 tohoto rozsudku, uplatnění předmětných příspěvků a odvodu na G. de Ruytera by „mělo za následek porušení pravidla zákazu souběhu právních předpisů uvedeného v čl. 13 odst. 1 a kolizní normy uvedené v čl. 13 odst. 2 písm. a) uvedeného nařízení. Okolnost, zda doživotní renty pobírané G. de Ruyterem v Nizozemsku skutečně podléhaly příspěvkům na sociální zabezpečení v této zemi, je tak irelevantní“ [26].

51. Lze podobnou úvahu použít i v projednávané věci?

21 — Rozsudek ze dne 26. února 2015, de Ruyter (C-623/13, EU:C:2015:123, bod 28).

22 — Rozsudek ze dne 26. února 2015, de Ruyter (C-623/13, EU:C:2015:123, bod 31).

23 — V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. února 2015, de Ruyter (C-623/13, EU:C:2015:123, body 35, 37 a 38).

24 — Rozsudek ze dne 26. února 2015, de Ruyter (C-623/13, EU:C:2015:123, bod 39 a citovaná judikatura).

25 — Rozsudek ze dne 26. února 2015, de Ruyter (C-623/13, EU:C:2015:123, body 40 a 41).

26 — V bodě 56 téhož stanoviska generální advokátka E. Sharpston označila pravidlo zákazu souběhu systémů uvedené v čl. 13 odst. 1 nařízení č. 1408/71 za pravidlo, které „má absolutní platnost“, přičemž výjimky z něj se omezují na články 14c a 14f tohoto nařízení.

52. Francouzská vláda tvrdí, že nikoliv. Podle jejího názoru se totiž úředník Unie, vzhledem k tomu, že nespadá do působnosti nařízení č. 1408/71 a č. 883/2004, nemůže dovolávat zásady použití právních předpisů jediného členského státu v oblasti sociálního zabezpečení, jelikož tato zásada nemá ekvivalent v primárním právu Unie, zejména článku 45 SFEU, ani v sekundárním právu Unie.

53. Tvrzení francouzské vlády sice není úplně nesprávné, opomíjí však podle mého názoru podstatnou právní skutečnost, a sice existenci společného systému sociálního zabezpečení úředníků Unie, který zakotvuje služební řád. Zohledníme-li služební řád a dodržování služebního řádu členskými státy, značně se tím podle mého názoru přiblíží případ W. de Lobkowicze případu G. de Ruytera.

2. Ke vztažení řešení vyplývajícího z rozsudku ze dne 26. února 2015, de Ruyter (C-623/13, EU:C:2015:123), na věc v původním řízení

54. Není zpochybňováno, že CSG a ostatní příspěvky a odvod dotčené ve věci v původním řízení jsou specificky a přímo určeny k financování některých odvětví sociálního zabezpečení ve Francii, a z tohoto důvodu spadají do působnosti nařízení č.1408/71 a č. 883/2004 [27].

55. Navíc je nesporné, že příjmy z pronájmu nemovitostí dotčené ve věci v původním řízení jsou podle vnitrostátního práva považovány za příjmy z majetku podobně jako doživotní renty dotčené ve věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 26. února 2015, de Ruyter (C-623/13, EU:C:2015:123).

56. Jak již jsem dříve uvedl, je také nesporné to, že úředník Unie, jakým je W. de Lobkowicz, nespadá do působnosti nařízení č. 1408/71 a č. 883/2004 [28].

57. V důsledku této skutečnosti, která odlišuje projednávanou věc od věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 26. února 2015, de Ruyter (C-623/13, EU:C:2015:123), se účastníci řízení ve svých vyjádřeních soustředili a neshodli na otázce, zda má zásada použití právních předpisů jediného členského státu v oblasti sociálního zabezpečení svůj základ přímo v článku 45 SFEU. Komise a W. de Lobkowicz tvrdí, že tomu tak je, a z toho důvodu lze řešení vyslovené Soudním dvorem v rozsudku ze dne 26. února 2015, de Ruyter (C-623/13, EU:C:2015:123), použít na projednávanou věc na základě výkladu článku 45 SFEU. Jak jsem již zmínil, francouzská vláda zastává opačný názor a tvrdí, že výhody vyplývající z rozsudku ze dne 26. února 2015, de Ruyter (C-623/13, EU:C:2015:123), mohou svědčit pouze pracovníkům, kteří spadají do působnosti nařízení č. 1408/71 a č. 883/2004, vzhledem k tomu, že zásada použití právních předpisů jediného členského státu je zakotvena pouze v těchto nařízeních.

58. Třebaže se Komise snažila, a to i na jednání, najít v judikatuře skutečnosti, které by mohly podpořit její tvrzení, že taková zásada vskutku přímo vyplývá z článku 45 SFEU, domnívám se, že tuto polemiku již Soudní dvůr ukončil s opačným výsledkem v rozsudku ze dne 16. ledna 1992, Komise v. Francie (C-57/90, EU:C:1992:10). Již v této věci týkající se případu příjemců dávek předčasného a doplňkového starobního důchodu, kteří nespadali do působnosti nařízení č. 1408/71, se Komise a Francouzská republika rozcházely v tom, zda je zásada použití právních předpisů jediného členského státu v oblasti sociálního zabezpečení zásadou, která existovala před přijetím nařízení č. 1408/71, neboť vychází z ustanovení Smlouvy týkajících se volného pohybu pracovníků [29]. Konkrétněji, Komise sice připustila, že se vytýkané neplnění povinností týkalo příjemců systémů sociálního zabezpečení, které v dané době nespadaly do věcné působnosti nařízení č. 1408/71, současně však tvrdila, že Soudní dvůr ve svých rozsudcích vydaných před vstupem uvedeného nařízení v platnost vyložil články 48 a 51 Smlouvy

27 — Je třeba uvést, že zatímco se rozsudek ze dne 26. února 2015, de Ruyter (C-623/13, EU:C:2015:123), týkal CSG, sociálního odvodu ve výši 2 %, jakož i dodatečného příspěvku ve výši 0,3 %, projednávaná věc se navíc týká dodatečného příspěvku ve výši 1,1 %, přičemž výnos z něho je určen, jak podotýká předkládající soud, pro fonds national des solidarités actives (Národní fond aktivní solidarity), a na který je podle tohoto soudu třeba nahlížet tak, že rovněž spadá do působnosti nařízení č.1408/71 a č. 883/2004.

28 — Viz zejména rozsudky ze dne 3. října 2000, Ferlini (C-411/98, EU:C:2000:530, bod 41) a ze dne 16. prosince 2004, My (C-293/03, EU:C:2004:821, bod 35).

29 — Rozsudek ze dne 16. ledna 1992, Komise v. Francie (C-57/90, EU:C:1992:10, body 8 až 10).

o EHS (nyní se jedná o články 45 a 48 SFEU) v tom smyslu, že existuje zásada použití právních předpisů jediného členského státu [30]. Na rozdíl od stanoviska generálního advokáta C. O. Lenze předneseného v této věci (C-57/90, nezveřejněno, EU:C:1991:345), Soudní dvůr tvrzení Komise odmítl. Soudní dvůr konstatoval, že příjemci daných systémů sociálního zabezpečení nespadají pod případy, které upravuje zejména článek 13 nařízení č. 1408/71, na základě čehož dovodil, že „se v jejich prospěch nelze dovolávat zásady použití právních předpisů jediného členského státu“ [31], a vyslovil závěr, že Francouzská republika „neporušila povinnosti, které má *podle Smlouvy o EHS*, a zejména neporušila […] čl. 13 odst. 1“ nařízení č. 1408/71 [32].

59. K dnešnímu dni se Soudní dvůr ve své pozdější judikatuře od tohoto rozsudku neodchýlil. Pokud Soudní dvůr, jak zmiňuje Komise, pravidelně uvádí, že zásada použití právních předpisů jediného členského státu v oblasti sociálního zabezpečení „je vyjádřena zejména v“ článku 13 nařízení č. 1408/71 [33], pouze tím podle mého názoru připomíná, že je tato zásada uvedena také v jiných ustanoveních uvedeného nařízení [34].

60. Soudní dvůr měl ostatně ještě nedávno příležitost zopakovat, a to v rozsudku ze dne 26. října 2016, Hoogstad (C-269/15, EU:C:2016:802, bod 37), že zásadou použití právních předpisů jediného členského státu v oblasti sociálního zabezpečení se řídí jen situace, na které odkazují čl. 13 odst. 2, jakož i články 14 až 17 nařízení č. 1408/71, v rozsahu, v němž určují kolizní normy, které je třeba v jednotlivých případech použít.

61. Ani na základě rozsudků, které Komise citovala na jednání, nelze tvrdit, že by Soudní dvůr jednoznačně potvrdil, že zásada použití právních předpisů jediného členského státu v oblasti sociálního zabezpečení vyplývá přímo z ustanovení Smlouvy týkajících se volného pohybu pracovníků.

62. Tak tomu zajisté je v případě rozsudku ze dne 9. června 1964, Nonnenmacher (92/63, EU:C:1964:40, s. 574). Tento rozsudek, vynesený před rozsudkem ze dne 16. ledna 1992, Komise v. Francie (C-57/90, EU:C:1992:10), a podávající výklad vztahů mezi článkem 12 nařízení Rady č. 3 ze dne 25. září 1958 o sociálním zabezpečení migrujících pracovníků [35] a články 48 a 51 Smlouvy o EHS, totiž jednak upřesnil, že zákaz souběhu dvou vnitrostátních právních předpisů určených pracovníkům nemůže být dovozen bez právního předpisu a dále že článek 12 nařízení č. 3 (a nikoliv články 48 a 51 Smlouvy o EHS) zakazuje uplatňování právních předpisů jiného členského státu, než je členský stát, v němž dotyčný pracuje, pouze v rozsahu, v němž by ho zavazovaly přispívat na financování instituce sociálního zabezpečení, která by mu nemohla poskytnout pro tutéž pojistnou událost a totéž pojistné období odpovídající výhodu.

63. To platí i v případě rozsudku ze dne 15. února 2000, Komise v. Francie (C-169/98, EU:C:2000:85). Je pravda, že Soudní dvůr v tomto rozsudku konstatoval, že Francouzská republika porušila články 48 a 52 Smlouvy o ES (nyní články 45 a 49 SFEU). Tento závěr nicméně navazoval a odkazoval na závěr, který Soudní dvůr vyslovil v rámci posouzení týkajícího se porušení článku 13 nařízení č. 1408/71. Soudní dvůr kromě toho netvrdil, že zásada použití právních předpisů jediného členského státu v oblasti sociálního zabezpečení vyplývá ze zmíněných článků Smlouvy o ES. Pouze rozhodl, že skutečnost, že CSG podléhají příjmy z výdělečné činnosti a náhradní příjmy zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných, které mají bydliště ve Francii, ale nepodléhají francouzským právním předpisům v oblasti sociálního zabezpečení, je z důvodu požadavku přispívat na financování sociálního

30 — Rozsudek ze dne 16. ledna 1992, Komise v. Francie (C-57/90, EU:C:1992:10, body 8 a 9).

31 — Rozsudek ze dne 16. ledna 1992, Komise v. Francie (C-57/90, EU:C:1992:10, bod 14).

32 — Rozsudek ze dne 16. ledna 1992, Komise v. Francie (C-57/90, EU:C:1992:10, bod 21) (kurziva provedena autorem tohoto stanoviska). Shodně viz také rozsudek ze dne 6. února 1992, Komise v. Belgie (C-253/90, EU:C:1992:58, bod 18).

33 — Viz zejména rozsudek ze dne 12. června 2012, Hudzinski a Wawrzyniak (C-611/10 a C-612/10, EU:C:2012:339, bod 41 a citovaná judikatura).

34 — Pokud jde o čl. 14 odst. 2 nařízení č. 1408/71, viz zejména rozsudky ze dne 9. března 2006, Piatkowski (C-493/04, EU:C:2006:167, bod 21), a ze dne 16. května 2013, Wencel (C-589/10, EU:C:2013:303, bod 47).

35 — Úř. věst. 1958, s. 561.

zabezpečení tohoto členského státu, na kterém nejsou tyto osoby účastny, porušením článku 13 nařízení č. 1408/71 a současně představuje nerovné zacházení, které je v rozporu se zásadou volného pohybu pracovníků, a to již z důvodu existence tohoto článku [36]. Porušení povinností vyplývajících z článků 48 a 52 Smlouvy o ES, které konstatoval Soudní dvůr, tak zjevně není zcela nezávislým na porušení článku 13 nařízení č. 1408/71. Jak upřesním v bodě 65 tohoto stanoviska, zákaz stanovený členskému státu požadovat na pracovníkovi, aby přispíval na financování systému sociálního zabezpečení, na kterém není tento pracovník účasten, v každém případě automaticky nevyplývá z předchozího závěru, že se na předmětnou situaci použije zásada použití právních předpisů jediného členského státu v oblasti sociálního zabezpečení.

64. Třebaže tedy zásada použití právních předpisů jediného členského státu v oblasti sociálního zabezpečení zajisté přispívá k podpoře volného pohybu pracovníků v rámci Unie tím, že tyto pracovníky podřizuje právním předpisům jediného členského státu v oblasti sociálního zabezpečení [37], nevyplývá tato zásada v současném stadiu vývoje unijního práva přímo z článku 45 SFEU ani, jak to formuluje Komise, není „vlastní“ tomuto ustanovení.

65. Přitom ovšem nelze zcela vyloučit, že rozpor mezi účastníky řízení ohledně původu zásady použití právních předpisů jediného členského státu v oblasti sociálního zabezpečení je v konečném důsledku dán tím, že si Komise význam tohoto výrazu nesprávně vyložila. Komise totiž, a to zejména s ohledem na její ústní vyjádření před Soudním dvorem, tento výraz zřejmě chápe jako synonymum zákazu stanoveného členským státům požadovat na migrujících pracovnících, aby odváděli příspěvky na sociální pojištění bez nároku na jakékoliv protiplnění, pokud jde o sociální dávky, nebo jim ukládat povinnost, aby se podíleli na financování vnitrostátních systémů sociálního zabezpečení, na kterých nejsou účastni, tedy aniž by měli sebemenší vyhlídku na čerpání jakékoliv výhody z tohoto systému. Je pravda, jak tvrdila Komise, že Soudní dvůr na členských státech požaduje dodržování tohoto zákazu, který někdy dovozuje přímo z ustanovení Smlouvy týkajících se volného pohybu osob [38]. Uvedený zákaz nelze nicméně směšovat se zásadou použití právních předpisů jediného členského státu. Soudní dvůr totiž požadoval její dodržování i v případech, kdy se na dotyčné migrující pracovníky vztahovaly současně právní předpisy sociálního zabezpečení více členských států [39].

66. Zákaz stanovený členským státům ukládat dvojí odvádění příspěvků bez dodatečné výhody a stanovit migrujícímu pracovníkovi povinnost, aby přispíval na financování systému sociálního zabezpečení, na kterém není účasten a který mu tudíž nemůže poskytnout žádnou výhodu, je podle mého názoru společným jmenovatelem této judikatury, a to bez ohledu na to, zda se na předmětnou situaci vztahují nařízení č. 1408/71 a č. 883/2004 anebo tato situace do působnosti těchto nařízení nespadá.

67. Jinými slovy, tento zákaz vyplývá jak ze zásady použití právních předpisů jediného členského státu v oblasti sociálního zabezpečení, tak z požadavku odstranění nerovného zacházení mezi migrujícími a usazenými pracovníky v případě, že se tato zásada přímo nepoužije [40].

36 — Viz rozsudek ze dne 15. února 2000, Komise v. Francie (C-169/98, EU:C:2000:85, body 42 až 45).

37 — V tomto smyslu viz zejména rozsudek ze dne 26. května 2005, Allard (C-249/04, EU:C:2005:329, bod 32).

38 — Viz zejména rozsudky ze dne 15. února 1996, Kemmler (C-53/95, EU:C:1996:58, body 13 a 14), ze dne 15. února 2000, Komise v. Francie (C-169/98, EU:C:2000:85, body 42 a 45), ze dne 19. března 2002, Hervein a další (C-393/99 a C-394/99, EU:C:2002:182, bod 49), ze dne 21. ledna 2016, Komise v. Kypr (C-515/14, EU:C:2016:30, bod 40), a ze dne 6. října 2016, Adrien a další (C-466/15, EU:C:2016:749, bod 30). Většinu těchto rozsudků citovala Komise na jednání na podporu svého tvrzení, podle něhož článek 45 SFEU zakotvuje zásadu použití právních předpisů jediného členského státu v oblasti sociálního zabezpečení.

39 — Viz rozsudky ze dne 19. března 2002, Hervein a další (C-393/99 a C-394/99, EU:C:2002:182, body 49, 61 a 64), ze dne 9. března 2006, Piatkowski (C-493/04, EU:C:2006:167, body 34 až 36), a ze dne 6. října 2016, Adrien a další (C-466/15, EU:C:2016:749, bod 30). V tomto smyslu viz také stanovisko generální advokátky E. Sharpston ve věci de Ruyter (C-623/13, EU:C:2014:2307, bod 58).

40 — V této souvislosti není bez zajímavosti uvést, že v rozsudku ze dne 6. října 2016, Adrien a další (C-466/15, EU:C:2016:749, bod 30), dovodil Soudní dvůr restriktivní charakter francouzské právní úpravy dotčené v projednávané věci, a tedy její rozpor s článkem 45 SFEU pouze z okolnosti, že dotyční dočasní zaměstnanci Unie museli hradit „příspěvky bez nároku na protiplnění“ do vnitrostátního důchodového systému, jehož byli nadále účastníky na základě práva volby, které tato právní úprava národním úředníkům přiděleným [k orgánu nebo instituci Unie] poskytovala.

68. V projednávané věci se přitom v konečném důsledku jedná právě o tento zákaz. Je totiž nesporné, že sociální příspěvky a odvod, které jsou po W. de Lobkowiczovi požadovány, jsou přímo a specificky určeny k financování některých odvětví francouzského systému sociálního zabezpečení, jehož není W. de Lobkowicz účastníkem, jelikož je výlučně a povinně účasten na společném systému nemocenského pojištění (dále jen „RCAM“) zavedeného služebním řádem.

69. Okolnost, že se na situaci W. de Lobkowicze vztahuje služební řád, přitom nelze podle mého názoru přejít ani podcenit. Především nesmí podle mého názoru vést k tomu, že bude upřednostňován přezkum předběžné otázky z hlediska článku 45 SFEU, právě před přezkumem z hlediska služebního řádu.

70. V tomto ohledu je třeba připomenout, že z článku 14 protokolu a z ustanovení služebního řádu vyplývá, že Unie má výlučnou pravomoc stanovit systém sociálního zabezpečení svých úředníků a podmínky jeho uplatnění.

71. Služební řád výrazně překračuje rámec systému koordinace vnitrostátních právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení upravený nařízeními č. 1408/71 a č. 883/2004, jelikož zavádí pro úředníky Unie skutečný *společný* systém nemocenského pojištění a důchodový systém. Jedná se přitom o systémy, v nichž je členství úředníků Unie při jejich vstupu do služby povinné a které se týkají podstatné části odvětví sociálního zabezpečení, která by v případě, že by se jednalo o pojistné krytí jiných migrujících pracovníků podle vnitrostátních právních předpisů, bez jakékoliv pochybnosti spadala do věcné působnosti nařízení č. 1408/71 a č. 883/2004 [41], a pro které je rovněž charakteristická platba příspěvků sociálního zabezpečení do těchto systémů [42].

72. Členské státy musí samozřejmě při výkonu své pravomoci týkající se uspořádání svých systémů sociálního zabezpečení dodržovat unijní právo [43], zejména protokol, který má stejnou právní sílu jako Smlouvy [44], a služební řád, který – a to připomínám – byl přijat nařízením s obecnou působností a který je podle s čl. 288 druhého pododstavce SFEU závazný v celém rozsahu a přímo použitelný ve všech členských státech [45].

73. Z toho důvodu by členský stát, který by úředníkovi Unie stanovil povinnost hradit příspěvky sociálního zabezpečení, základem pro jejichž výpočet by byl plat úředníka, zjevně porušoval pravomoc unijních orgánů, která vyplývá z článku 14 protokolu a ustanovení služebního řádu. Dotyčného úředníka Unie by pak mohla taková povinnost odrazovat od toho, aby přijal zaměstnání ve službách unijních orgánů, s ohledem na to, že by ho zavazovala nadále hradit příspěvky do systému sociálního zabezpečení členského státu původu, aniž by se mu za to dostalo protiplnění [46], zatímco na straně unijních orgánů by taková situace mohla být překážkou jejich řádného fungování, a to v rozporu s povinností loajální spolupráce a pomoci, kterou mají členské státy dodržovat a která zahrnuje závazek usnadnit unijním orgánům plnění jejich poslání [47].

41 — Pouze připomínám, že ustanovení služebního řádu v oblasti sociálního zabezpečení se na základě pracovního řádu ostatních zaměstnanců použijí obdobně na dočasné zaměstnance.

42 — K RCAM viz čl. 72 odst. 1 třetí pododstavec služebního řádu, a pokud jde o důchodový systém, viz čl. 83 odst. 2 služebního řádu.

43 — Viz zejména rozsudky ze dne 4. prosince 2003, Kristiansen (C-92/02, EU:C:2003:652, bod 31), ze dne 4. února 2015, Melchior (C-647/13, EU:C:2015:54, bod 21), a ze dne 10. září 2015, Wojciechowski (C-408/14, EU:C:2015:591, bod 35).

44 — Viz zejména posudek 2/13 ze dne 18. prosince 2014 (EU:C:2014:2454, bod 161).

45 — V tomto smyslu viz zejména rozsudky ze dne 4. července 2013, Gardella (C-233/12, EU:C:2013:449, bod 30), a ze dne 10. září 2015, Wojciechowski (C-408/14, EU:C:2015:591, bod 36). Co se týče pracovního řádu ostatních zaměstnanců, viz také rozsudek ze dne 4. prosince 2003, Kristiansen (C-92/02, EU:C:2003:652, bod 32).

46 — V tomto smyslu viz zejména rozsudek ze dne 21. ledna 2016, Komise v. Kypr (C-515/14, EU:C:2016:30, bod 45).

47 — V tomto smyslu viz zejména rozsudek ze dne 21. ledna 2016, Komise v. Kypr (C-515/14, EU:C:2016:30, bod 52 a citovaná judikatura).

74. Tak by tomu bylo i v případě právních předpisů členského státu, které by zatížily platy a služební požitky úředníka Unie příspěvky a odvody přímo a specificky určenými k financování systému sociálního zabezpečení tohoto členského státu, a to i přesto, že by byly podle vnitrostátního práva považovány za „daně“ [48] a nezakládaly by podle právních předpisů sociálního zabezpečení tohoto členského státu nárok na sociální dávky nebo výhody [49]. S ohledem na protokol a služební řád totiž nemůže úředník Unie, pokud jde o jeho plat a mzdu, podléhat právním předpisům sociálního zabezpečení členského státu, a to ani toho členského státu, jehož je daňovým rezidentem podle článku 13 protokolu.

75. Výlučná pravomoc unijních orgánů stanovit pravidla a podmínky systému nemocenského pojištění a důchodového systému svých úředníků má totiž nejen usnadnit přijímání úředníků, ale rovněž jim zajistit komplexní a jednotné sociální zabezpečení a určit míru jejich účasti na uvedených systémech, a to nezávisle na právních předpisech upravujících sociální zabezpečení, které se použijí v jejich členském státě původu. Přiznání takové pravomoci unijním orgánům si tedy také klade za cíl zaručit rovné zacházení s úředníky Unie majícími různou státní příslušnost, a zabránit tak zejména tomu, aby mohli být případně nuceni podílet se na financování více systémů sociálního zabezpečení nebo do nich odvádět příspěvky.

76. Mám tudíž za to, že článek 14 protokolu a ustanovení služebního řádu v oblasti sociálního zabezpečení plní ve vztahu k úředníkům Unie přinejmenším podobnou funkci, jakou plní ve vztahu k ostatním migrujícím pracovníkům článek 13 nařízení č. 1408/71 a článek 11 nařízení č. 883/2004, a to funkci spočívající zejména v zákazu souběhu systémů sociálního zabezpečení a povinnosti podílet se na financování takových systémů nebo do nich odvádět příspěvky, aniž by jim to mohlo přinést jakoukoliv výhodu.

77. Tento výklad je podpořen tím, že na rozdíl od úředníků (a dočasných zaměstnanců) Unie smluvní zaměstnanci Unie, u nichž délka smlouvy nemohla v době rozhodné z hlediska skutkového základu sporu v původním řízení v zásadě překročit 3 roky, spadají do působnosti čl. 16 odst. 3 nařízení č. 1408/71, ve znění nařízení Parlamentu a Rady (ES) č. 988/2009 ze dne 16. září 2009 [50], a článku 15 nařízení č. 883/2004 [51]. Třebaže mohou smluvní zaměstnanci využít práva volby, nadále platí, že výkon tohoto práva, které je použitelné ode dne nástupu do zaměstnání, může vést pouze k tomu, že se použijí právní předpisy sociálního zabezpečení jediného členského státu. V souladu s ustanoveními výše uvedených nařízení by tak smluvní zaměstnanec Unie, daňový rezident Francie, který by si zvolil použití právní úpravy sociálního zabezpečení svého státu zaměstnání, například Belgického království, musel být osvobozen, podobně jako ostatní pracovníci spadající do působnosti nařízení č. 1408/71 a č. 883/2004, od povinnosti podílet se, byť jen částečně, na financování systému sociálního zabezpečení členského státu, jehož je daňovým rezidentem, tedy systému, na kterém není účasten, a to v souladu s řešením, které vyplývá z rozsudku ze dne 26. února 2015, de Ruyter (C-623/13, EU:C:2015:123, body 38 až 40), tedy i pokud jde o příjmy z majetku, které tomuto smluvnímu zaměstnanci plynou.

48 — Ostatně ve specifickém případě úředníků a dočasných zaměstnanců Unie by skutečnost, že by takové příspěvky a odvody, pro jejichž výpočet jsou základem příjmy pocházející z výdělečné činnosti ve službách unijních orgánů, byly považovány za „daně“, byla i přesto v rozporu se zákazem vyjádřeným v čl. 12 druhém pododstavci protokolu, podle kterého jsou tyto osoby osvobozeny od vnitrostátních daní z platů, mezd a služebních požitků, které jim poskytuje Unie.

49 — Obdobně viz rozsudky ze dne 15. února 2000, Komise v. Francie (C-169/98, EU:C:2000:85, body 32, 37 a 38), a ze dne 26. února 2015, de Ruyter (C-623/13, EU:C:2015:123, body 24 a 26).

50 — Úř. věst. 2009, L 284, s. 43.

51 — Tato dvě ustanovení znějí následovně: „Smluvní zaměstnanci [Unie] si mohou zvolit, zda se na ně budou vztahovat právní předpisy členského státu, v němž jsou zaměstnáni, právní předpisy členského státu, které se na ně vztahovaly naposledy, nebo právní předpisy členského státu, jehož jsou státními příslušníky, pokud jde o jiná ustanovení než ta, která se týkají rodinných přídavků, jejichž poskytování se řídí systémem vztahujícím se na tyto zaměstnance. Toto právo volby, kterého lze využít jen jednou, nabývá účinku dnem nástupu do zaměstnání.“. Připomínám, že před tím, než byla v rámci pracovního řádu ostatních zaměstnanců vytvořena kategorie smluvních zaměstnanců, čl. 16 odst. 3 nařízení č. 1408/71 se vztahoval na pomocné zaměstnance.

78. Přitom i s ohledem na vzájemný vztah mezi služebním řádem, který byl přijat – připomínám – v roce 1968, a nařízeními č. 1408/71 a č. 883/2004, se jeví jako zcela nepravděpodobné, že by unijní normotvůrce zamýšlel v rámci kategorie migrujících pracovníků vyjmout úředníky a dočasné zaměstnance Unie z uplatnění zásady použití právních předpisů jediného členského státu v oblasti sociálního zabezpečení, přičemž těmto předpisům odpovídají v případě úředníků a dočasných zaměstnanců Unie, relevantní ustanovení služebního řádu. Tito úředníci a dočasní zaměstnanci Unie naopak nespadají do působnosti uvedených nařízení, jelikož se na ně již vztahuje RCAM, který služební řád zavedl.

79. Za těchto podmínek mám za to, že odůvodnění řešení, které Soudní dvůr vyslovil v rozsudku ze dne 26. února 2015, de Ruyter (C-623/13, EU:C:2015:123, body 38 až 40), se použije rovněž na případ úředníka Unie, jakým je případ W. de Lobkowicze. Pokud by tomu totiž tak nebylo, byl by tento úředník, který je na základě článku 13 protokolu daňovým rezidentem Francie, nejen povinen přispívat do RCAM na základě služebního řádu, ale navíc financovat, byť jen částečně, některá odvětví francouzského systému sociálního zabezpečení, zatímco ostatní francouzští rezidenti, kteří nevyužili svobody pohybu, by přispívali pouze do francouzského systému.

80. Na tomto závěru podle mého názoru nic nemění námitky francouzské vlády, podle nichž z dotčených příspěvků a odvodu každopádně nevyplývá žádné přímé protiplnění v podobě sociálních dávek, jelikož jsou podle vnitrostátního práva považovány za „daně“, a že příjmy z majetku, o které se jedná, nejsou zatíženy žádnou podobnou srážkou.

81. Jak uvádějí W. de Lobkowicz i Komise, tyto námitky již Soudní dvůr posoudil a odmítl v rozsudcích ze dne 15. února 2000, Komise v. Francie (C-169/98, EU:C:2000:85, body 31 až 38), a ze dne 26. února 2015, de Ruyter (C-623/13, EU:C:2015:123, bod 41).

82. Co se konkrétně týče druhé námitky, kterou vznesla francouzská vláda, dodávám, že jakkoli není sporu o tom, že je Francouzská republika oprávněna vykonávat svou daňovou pravomoc nad příjmy W. de Lobkowicze z pronájmu nemovitostí, kterým ostatně nemůže svědčit ustanovení článku 13 protokolu, tuto pravomoc je třeba vykonávat v souladu s unijním právem. Pokud jsou přitom příspěvky a odvod dotčené v posuzované věci, a to bez ohledu na to, jak jsou posuzovány podle vnitrostátního práva, přímo a specificky určeny k financování francouzského systému sociálního zabezpečení, je třeba mít za to, že spadají do výlučné pravomoci unijních orgánů stanovit společný systém nemocenského pojištění svých úředníků, která – jak jsem již uvedl – brání tomu, aby členský stát takovým úředníkům ukládal povinnost financovat, byť jen částečně, jeho vlastní systém sociálního zabezpečení, aniž by tito jednotlivci měli, na rozdíl od ostatních rezidentů účastných na systému sociálního zabezpečení tohoto členského státu, sebemenší vyhlídku na čerpání jakékoliv výhody z tohoto systému.

## V – **Závěry**

83. S ohledem na výše uvedené úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr na předběžnou otázku položenou cour administrative d'appel de Douai (odvolací správní soud v Douai, Francie) odpověděl následovně:

„Zásada použití právních předpisů jediného členského státu v oblasti sociálního zabezpečení tak, jak vyplývá z článku 14 protokolu o výsadách a imunitách Evropské unie, který je připojen ke Smlouvě o EU, Smlouvě o FEU a Smlouvě o ESAE, a z ustanovení nařízení Rady (EHS, Euratom, ESUO) č. 259/68 ze dne 29. února 1968, kterým se stanoví služební řád úředníků a pracovní řád ostatních zaměstnanců Evropských společenství a zvláštní předpisy, které se dočasně uplatňují na úředníky Komise, ve znění nařízení Rady (EU) č. 1240/2010 ze dne 20. prosince 2010, je třeba vykládat v tom smyslu, že brání tomu, aby úředník unijního orgánu, který v plném rozsahu podléhá společnému systému nemocenského pojištění upravenému uvedeným nařízením, byl ve členském státě, jehož je daňovým rezidentem, povinen hradit příspěvky a odvod, které jsou přímo a specificky určeny k financování systému sociálního zabezpečení tohoto členského státu a pro jejichž výpočet jsou

základem příjmy z pronájmu nemovitostí, které mu plynou v tomto členském státu, takže tento členský stát nemůže na uvedených úřednících požadovat, aby financovali, byť jen částečně, jeho vlastní systém sociálního zabezpečení, aniž by tito jednotlivci měli, na rozdíl od ostatních rezidentů účastných na systému sociálního zabezpečení tohoto členského státu, sebemenší vyhlídku na čerpání jakékoliv výhody z tohoto systému.“